

YENİDEN REFAH

EKONOMİK İŞLER BAŞKANLIĞI

EKONOMİK BÜLTEN

22 HAZİRAN 2020

 / @RefahEkonomi

 / @RefahEkonomi

 / @RefahEkonomi

Kıdem Tazminatı Reformu: Ölümü Gösterip Sıtmaya Razi Etmek

Kıdem Tazminatının halen yürürlükte olan mevcut düzenlemesi, Recep Tayyip Erdoğan'ın başbakanlığını yaptığı 59. Hükümet zamanında 22 Mayıs 2003 tarihinde kabul edilen 10 Haziran 2003 tarihinde 25134 sayılı Resmi Gazete yayımlanarak yürürlüğe giren 4857 sayılı yeni İş Kanunu ile yapılmıştır. Kıdem Tazminatı hesaplamaları ise yeni İş Kanunu'nun yürürlükten kaldırdığı 1 Eylül 1971 tarihli 1475 sayılı eski İş Kanunu'nun 14. maddesi ile düzenlenmektedir.

Uygulanmasında yaşanan çeşitli aksaklıklar nedeniyle, Kıdem Tazminatı ilk yürürlüğe girdiği 1936 yılından beri işçi işveren arasında yıllardır tartışma konusu olmuş ve revize edilmesi sık sık gündeme gelmiştir. AK Parti Hükümetleri döneminde de Kıdem Tazminatı konusunda köklü değişiklikler yapılmak istenmiş fakat çalışanların ve işçi sendikalarının tepkileri nedeniyle geri adım atılmak durumunda kalınmış ve 1971 tarihli eski İş Kanunu hükümleri uygulanmaya devam edilmektedir.

Bu Kanunlar kapsamında işveren Kıdem Tazminatı olarak en az bir yıl süreyle istihdam ettiği çalışanını işten çıkarması durumunda çalışanına her bir yıllık hizmeti karşılığında 30 günlük brüt ücret ödemesi gerekmektedir. Kıdem Tazminatı işçilerin kanunlardan doğan bir hakkıdır.

Asli olarak ve mantığı gereği Kıdem Tazminatı bir “tasarruf yöntemi” veya “emeklilik sistemi” aracı değildir. İşçinin kendi kontrolü dışında gelişen olaylar neticesinde işten çıkarılması durumunda bir çalışanı olarak emek verdiği işyerinden hak ettiği “değer” olarak düşünülmesi gereken Kıdem Tazminatı hükümet tarafından “emeklilik sisteminin” bütünleştirici bir aracı olarak gösterilmeye çalışılmaktadır. Hükümetin bu çabasının altında yatan asıl amaç ise ekonomik kaynak ihtiyacına pansuman olabilecek sermaye birikiminin sağlanmasıdır.

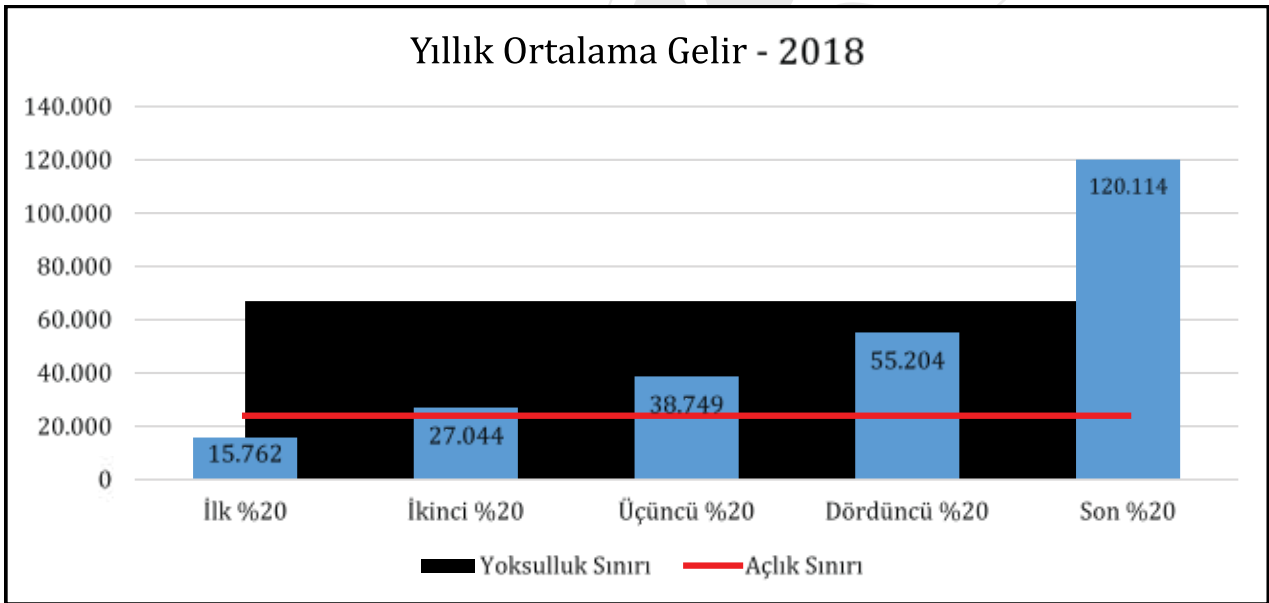
Görevi gece gündüz çalışarak borç almadan, vergi koymadan kaynak üretmek olan hükümet, işin kolayına kaçarak “zorunlu” tasarruf uygulamasının bir aracına çevireceği Kıdem Tazminatı uygulamasıyla kaynak üretme sorumluluğunu da işçilerin sırtına yıkmaya çalışmaktadır. Reform adı altında yeni uygulamayla hükümet işçilerin emeği karşılığı hakkı olan 30 günlük Kıdem Tazminatı ödeneğinin 11 gününe ortak olmaktadır. İşçi adına işverenden tahsil edeceğini ifade eden hükümet 11 günlük ödeneği fona aktararak işçinin sırtından ekonomik kaynak oluşturmaya çalışmaktadır.

Yeni uygulamayla Kıdem Tazminatının 11 günlük ödeneği karşılığı işçilerin brüt maaşlarından yaklaşık %3 kesinti yapılacak ve fonda toplanacaktır. Böylece hükümet zahmetsiz bir şekilde işçilerin sırtından ekonomik kaynak oluşturmuş olacaktır. Bu kaynağın büyüklüğü yine %3 (%1 işçi + %2 işveren) kesintiyle oluşturulan İşsizlik Fonuna eşit olacaktır. İşsizlik Fonu hükümet tarafından bütçe açıklarının finansmanında kullanılmaktadır. Hükümet 2019 yılında 40,4 Milyar TL geliri olan ve toplam değeri 120 Milyar TL olan ikinci bir İşsizlik fonu hayalleri kurmaktadır.

Halbuki, işçilerin tasarruf yapacak güçleri yok iken zorunlu tasarrufa zorlanmaları geçim dertlerini arttıracaktır. TÜİK tarafından açıklanan en son verilere göre, AK Parti Türkiye’inde vatandaşların ortalama yıllık gelirleri Grafik-1’de gösterilmektedir. Geliri en düşük olan nüfusun %20’lik bölümünün yıllık ortalama geliri 15.762 TL, geliri ikinci en düşük olan nüfusun ikinci %20’lik bölümünün yıllık ortalama geliri 27.044 TL, üçüncü %20’lik bölümünün yıllık ortalama geliri 38.749 TL ve dördüncü %20’lik bölümünün yıllık ortalama geliri 55.204 TL seviyesindedir.

Geliri en yüksek olan %20'nin ise yıllık geliri 120.114 TL'dir. Siyah alan Memur-Sen tarafından her ay düzenli olarak açıklanan yoksulluk sınırının yıllık değerini (67.317 TL) göstermektedir. Türkiye'de en yüksek gelir grubu hariç bütün gelir gruplarının ortalama yıllık geliri maalesef yoksulluk sınırının altındadır. Yani Türkiye'de nüfusun %80'den fazlası yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır.

Birakin tasarruf yapmayı, çalışanlar ihtiyaçlarını karşılamakta zorlanmaktadır. AK Parti Türkiye'sinde ihtiyaç kredisi kullanmak zorunda olanları sayısı çığ gibi artmaktadır. Dolayısıyla yeni Kıdem Tazminatı uygulamasıyla işçiler ve çocukları açlık sınırının altına mahkûm edilecektir. Bu duruma evet demeye kimsenin hakkı yoktur.

Grafik-1: Gelir gruplarına göre ortalama yıllık gelir. (Kaynak: TÜİK) Memur-Sen açlık ve yoksulluk sınırı.

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın "reform" olarak lanse etmeye çalıştığı yeni Kıdem Tazminatı teklifinin en vahim yanı ise kamuoyunu ikna etmek için kullanılan gerekçelerdir. Kıdem Tazminatının işçi-işveren arasında büyük bir problem olduğu vurgulanarak işçilerin emekleri karşılığı bir değer olarak hak etmiş oldukları Kıdem Tazminatı ödemelerini işverenlerden tahsil etmekte zorlanıyorlarmış, durum mahkemelere taşınıyormuş, iş ortamının huzuru kalmıyormuş ve neticede ödeme alabilen işçilerin oranı da çok düşükmüş şeklinde izah yapılmaktadır. Böylesi bir durumda hükümetin yapması gereken işçilerin haklarını korumak ve Kıdem Tazminatı ödemelerini alabilmelerini sağlayacak yasal düzenlemeleri yapmaktır.

Fakat AK Parti hükümeti, bu problemi fırsata çevirmeye çalışmakta ve kendi kaynak bulma sorumluluğunu işçilerin omuzlarına yıkmaya çalışmaktadır. Ölümü göstererek sıtmaya razı etmeye çalışmaktadır. Hükümet, “ey işçiler zaten Kıdem Tazminatından doğan 30 günlük ödemelerinizi alamıyorsunuz, gelin zorunlu tasarruf uygulamasına razı olun hiç değilse ben sizin adınıza 11 günlük ödemenizi tahsil edeyim, fonda biriktireyim, kendi işlerimde kullanayım, siz 60 yaşınıza geldiğinizde de nemasıyla size vereyim” gerekçesiyle işçileri ikna etmeye çalışmaktadır.

Halbuki işçiler eğer razı olurlarsa yeni uygulamayla 11 güne karşılık bürüt maaşlarından kesilecek %3 kesintinin kendi ceplerinden çıkacağını, ücretlerinin azalacağını çok iyi bilmektedirler.

Hükümet ısrarla işçilerin durumuna görmezden gelerek, işçilere ölümü göstererek sıtmaya razı etmeye çalışmaktadır. Hükümet, eğer işçiler kabul ederse yeni uygulamayla Kıdem Tazminatı kesintilerinin gelecekte 60 yaşından sonra nemalı olarak emeklilik maaşlarına ilave edileceğini ve işçilerin daha yüksek emekli maaşına kavuşacakları ifade ediyor. Hükümet ısrarla işçilerin bugün gündelik ihtiyaçlarını karşılayabilmek için gelir artışına ihtiyacı olduğu gerçeğini görmezden gelmekte, işçilerin haklı taleplerine kulak tıkmaktadır.

Eğer hükümet işçilerin emekli maaşlarının düşük olduğunu düşünüyorsa, yapması gereken emekli maaşlarına zam yapmaktır. Geçimini sağlamakta zorlanan işçileri tasarruf yapmaya zorlayarak, bugün maaşlarından kesinti yaparak emekli maaşını artırmaya çalışmak hükümetin işi değildir.

Yeni Kıdem Tazminatı teklifi reform değildir, kabul edilmesi mümkün değildir.

Saygılarımızla

**Yeniden Refah Partisi
Ekonomik İşler Başkanlığı**